

ЭНСИГЛИ

Нам үлүүхүн хаһыата * 1935 сүй алтынны 5 күнүгөр төрүттээммитэ

“Тыл - омук баар-суюх съяннаха уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, угэстэрин, тылын харыстырыр сувереннай бирааптаах.”

Саха Республикасын Тыл түнүнан Сокуюнумтап

Улус Бары алохтоохторугар А҃БАДАС СУРУК

Олохxo ыаракхаттар тахсар түгэнэригээр дьон-
сэргэ түмсээр, биир санааланаар, хардaryта
кемелесүүхэр утүө угэстэригээр олодуран улууспут
бар дьонун болюмтотун тардары наадалааынан
аалыбыт.

Биллэрийн курдук аасныг халаан уута 4000-тан тахсалаах нэхилиэнүүс үгүс сылларга мунньум-мутт малларын-салларын, баайдарын-дуолларын, дызэлэрийн-уоттарын туhattan тахсардын буорту гынна. Улуус 14 нэхилиэктэрийг үгүс обществен-ний тутуулар улахан ороскуотунан эрэ чалүгэр түвшинийг худалдааныа масказта

Түпэриллэрийн курдук баланыннаа үсэкээзээ.

Түргэн кэмийн уу алдьаппыт суюлларын онгорон сыйрыны олохтооңунга, алдьатыллыбыгт электролинийдэрийн үлэлиир турукка киллэрийгээ, телефонийн сибээни олохтооңунга, гуманитарийн комолору тэрийнигэ улуус дъяналтата, туваанин ах тэрилтэлэр баар кыхтары толору тунаа сатыллад.

Республикабыт Президенз, Правительствота, Ил Түмәнгىз быйбардаабыт депутаттарбыт улууска үсөкөбүт уустук баланыанын болбомтогоылан, кылгас биризмээр үс төгүл тахсан изһили-эннызни, салалтаны кытта билсэн, субзәйэн, чопчү соруктары туруоран барлылар.

М.Е.Николаев республика улуустарыгар саас-
кы халаан уута кылгас каминэн оңоруллубат ула-
хан ороскуоту таһаарбытын, ол туһунан Россия
убаластарыгар, тас дойдуларга тииз билләрил-
либитеш, Россия салалтатын кытта кәспетишиллэр,
туруорсулар бара туралларын туһунан билинн-
изербитэ. Ити эрээри тастан биллэр-көстөр кеме
оноһулларыгар эрзин быйар куустан олорорбут
табыллыйбатын, олохпутун чөлүгөр түһэриигэ
туох-ханинжининэ байзбит ис кыахтарбытын то-
лору тунаарбытыгар сүбзэлзбитэ.

Итилэрийн сибээстээн улууспут бар дьонугар түхаайан маниктыры этбийт.

Уттан эмсээрэлэбйт дъоммутугар комөр анаан биирдийн күннэх хамнаасмын анализка кильдерэргэ сэбулэнэмитин бизриэлийг.

Бюджеты тас ёттуунэй тэрилтээр үзүүниттээр, коммерческой структураларга кыттар бары гражданы!

Коллективтартгытыгар сөбүлзһэн, биирдииллээн да аавынан-сүйттанан ууга ылларбыт нэхилиэктэр

ҮДЭЛЭРИТТЭН ХУРАТЫЛЫННЫ ПАР

Сокуоний сааңни сите илил Касыянова А.А. олбут түбэлтэчинэн Намнаабы ис дыала отдельгагар служебнай бэрэбизэрэ ыбытыльнина. Бэрэбизэрэ түмүгүнэн Намнаабы ИДЬУО-начальнигын 1998 с. бэс ыйны 30 күнүттэн 43 №-дээх бирикээнинэн ГАИ дорожнай-патрульнай сулуусгатын инспектордара младшай сержант Темербаев Турлыбек Кожабекович уоина рядовой Находкин Николай Николаевич ис дыала органинарын үзүүнтэргээр тус бойзэлэрин, сиэр-майгы өттүнэн ирдизэр хаачыстыбалыгар соп тубээспэл бывыныни таһаарбыттарын ишин «РФ ис дыялалыарын органинарыгар сулуусна туунай Баланыашы» 58 ыст. «Л» шуунунаи ис дыала органинарыттан ууратылыннылар. Госавтоинспектор лейтенант Харитонов Александр Николаевич туунтар ИДЬМ министригээр эмзү бу ыстатьяан ис дыала органинарыттан уураттарга представление ыбытыльнина. ГАИ отделениетийн начальнига майор Харитонов Н.Н. тус бойзэт ис дыала органинарыттан уурайрын туунунан рапорт бийсоз. Оноо ИДЬУО начальнигын собчилсанга ызнилнина.

Намнааы ИДЫО начальниктын кадрга солбайтааччы милиция капитана Д.А.-Зыряновка бу дуюнааска кылгас қәміз үзләзбіттің учкоттаан ыйбыы онғоулун-
и.

Муниципальная милиция начальника милиции капитана В.И.Мохнатчевской на бу дуонуска кылгас кэмэг улзээбийн учуутаан ыйны огооцлуулна.

Намнааы ИДЬУО-ва ытыллыйбىت комиссияи служебнай бэрэбнэркээз ы ылла.

Үлүүс дэвхүүтэй, үлүүс муннъа.

Агрометеорологический
байны-майги үрдүк,
кураан ходуналарга отто-
охуну от ыйын бастакы
күнүттэн сабалы охсо-
ру уонна үлзни толору
куүһүнэн сотору кэми-
нэн тэрийэри мөдүй-
ар. Онуоха атырдах
ыйын 15 күнүн иннинэ
эрз бэлэмнэммит от
урдүк хаачыстыбалаах,
толору ингэмтиэлээх бую-
дуухтаабын санатар сеп.

Оттооһуну былаанны-
ырга от ыйыгар күн-дүйл
хайдах туруктаах буола-
рын учуюттуур хайаан да
наада. Быйыл сайын орто-
то сочко итии буолую
суюба. Хата, төттерүүн
ый орто температуратар

норматтан 1-1,5 кыраадыс серүүнсүйэрэ күүтүллэр. От ыйын 1-5 күннө 15-20 күннәрдигээр

**ОТГУУР КЭМ
КҮНЭ-ДЫЫПА**

күнүс итни 30 кыраадыс-
катинийзбэ. Отыйын 6-10
күннэригэр балайда
серүүн күүтүллэр. От
ыйын 21-25 күннэригэр
күнүс 15 кэрнгэ, түүн 1-
3 кыраадыс эрэ сылаас
бэлиэтэнүйзбэ. Ити ыйга,
холобур, кинн улуустар-
га ардах нуорматтан ор-
дук туһүэн сөп. Отыйын
8 күнүттэн 14 күнүчээр ди-

эри ордук элбэхтийг ар-
дынбаа. Серүүн күннэр
буоллахтарына, ол иинни-
из уонна итинник күннэр
кэмнэригээр эмиз кы-
рапаан ардын сөл.

Күн-дыл уларый-
ытыгыр сөп түбэнийн-
нарэн оттоохуну тэ-
рийэр наада. Бишиги
гидромедслужбабыт
аёйих хонуктаабы чуол-
кай дынылчалаанынын улу-
устар дъяналтапарын ба-
хылыктара дуогабарда-
хан ылан туһаналлара
оттоохуну тэрийзргэ
кемеленхүеэз.

Юрий ПРОШИН,
гидрометеорологи-
ческий кинн начальника.

Киhi аймах көлүөнэттэн көлүөнээс улаатара, үрдүүрэ биллэр. Ону үерэхтээхтэр «акселерация» дизайн аат-тыллар. Ити түгэни тунаан, оюо эрдэ ситэр дээн 80-с сүллар иккис аягардарттан мянгай-гы кылааска алта саас-таах өөрслөрү ыллын уон-на I—IV кылаас про-граммалынан үерэтий эксперименэ киэгник тардаммыта. Ааспүт уончы сылга ити экспе-римент күүстээх уонна мөлтөх өрүттэрийн ме-диктэр, педагогтар, пси-хологтар чинчийэн үерэтэн баран, экспери-мент табыллыбатыны туунаа эпизити бизр-дилэр.

гунан бүрүллэллэр. Ити процесс бүтээ илигин нийэрбэ импульстара бытаанный бэриллэллэр. Ол түмүгэр ово тургэн-ник сыйлайар. Бытаанный өйдүүр, уруок устасын тухары болюомтолоох-тук кыайан олорбот. Онон 20-25 мунүүтээ өй үлэтийн көнниттэн 10 мун. синнилаа ж уонна хамса-нылаах ооннүүлар на-адалар. Билингни биñиги оскуола- ларбыты- г а р уксылэри- гэр үерэх процеñын итинник тэрийэр хайа да еттуун кыаллы-

Кинилэр кэтээн көрүүлээринэн, алта саастаах ово оскуолацаа үерэнэргэ толору балзэм суюга биллини. Ово оскуолацаа үерэнэргэ эт-хаан еттуунэн уонна үйулдатын туругунаан ситиэн наада. Оттон ити көрдөрүүлэринэн сэтгэсэн эргээсэндээ үерэнэргэ балзэмийн туунан «Здоровье» суруунал 1997 сыйл атырдах ыйынаа вэ нүөмжригээр «В первый класс — с шестью, с семи?» дижн ыстайтайгаа тахсыбыта. Ити ыстайтайгаа ис хохонун байылгы үерэх дылынгар мангнайгы кылааскаа овзорун киллэрэр тереппүттэр үчүгэйдик биллиниэр уонна септеех бынхаарыныны ылынныннаар дижн буыс тайланы суруйдум.

Алта саастаах ою ос-
куолаја киирэргэ «ситэ»
илигэ туюхтан көстөрүй?

Бастакытынан, ою этин-сиинин сайдыыта айылға сүүһүнэн тынычча сырларга чоочуяң онорбут сайдытын графигыттан түргээтээниң — «акселерация»— кини сорох органиарын ситиилэрин кытта сеп түбэспэлт, куотар. Холобур, ою алта сааһыттай сэйттэтигэр дизэри кэмнэг илиитин-атавын унгухтара тургэнник үнүуллар. Итини учуонайдар быстах физиологический унаһын кэмэ дилил

лэр. Илии-атах унгуохтарын холбуур силгэлэр, бывчыннар сайдыылара унгуохтарын ухааныннарын тэтимиттэн хаалллар. Ол түмүгэр одо илиитин-атаын, сиин бывчыгнара ыалдьаллар. Унунук олоруу, ейсанаа оттуунын сылайыны, ньэрбэ күүрүүтэ одо организмын мөлтөх туругун иссе диригэтэллэр. Одо сүүрэ-коте, ооньнуу сылдьар буулдаына үерэтинин чэпчэкитик ылынаар. Араас ыарыыларга бэриммэт буолар.

Иккинэн, ою нь эрбэтийн системэтийн «архитектурата», мэйни отделлара ою сэтгэсааны кэнниттэн эрз бутгын тээхтийн ситэллэр. Сэтгэсаас кэнниттэн эрз нь эрбэ утхтара белогдох чухар.

арыгар, түөхэ холбой-
ругарт иэрдэр. Учунай-
дар кэтэн керүүлэри-
нэн, сис тоноюоһув
унгууда ингэри барын-
тыттан киhi аурата ал-
дьанар, чарааһыры. Ол
үгүс ыарылараг
тургэнник ыллары
биир биричинэтэ буо-
лар.

Бэснинэн, алта саа-
стаах оголорго суруйуу
үөрүйээс ордук эрэйдэ-

Алтынан, алта са-
аңыгар ово ааварыгар
уонна суруйарыгар
керерүн уратылара мэ-
һэйдииллэр. Ово
терүүрүгөр ыраабы эрз
учүтгэйдик көрөр (даль-
нозоркость). Сыл аайы
ол сыйыа көнен, туурт
сааңыгар улахан кубик-
тарга суруллубут буу-
кубалары ааџар, харты-
ыналары учүтгэйдик
керер кыахтанар. Ол

тракта инфекцияларынан харыстырып иммунай систематын форпона — тангалай тердүн уонна бэлэс миндалиналара бүтээнхтээхтик ситецлэлэр. Алтаа саастаах оюу элбэх үерэнзэччилэх оскуула коллективыг гаркирийн эс, кини күн айытымнын салгынги орсылдынбыта, перемена-ларга сүүрүүтэ-көтүүтэ-аылаан айарынан тын-

иһин алта саастаахтарга «үчүгэйдик» уонна «мелтхехтүк» үзүүлэв. Кинилэри сибээстиир «ортокулар» суюхтар. Ити түмүгэр учуутал үлэтигэр үгүс ыараҳаттары көрсөр. Биирдий оюво тийинитэ-кыаллыбат буолан баар.

н ы ы т а
ы а р ы н ы
у о с к э т э р
бактери-
я л а р ,
м и к р о б -
т а р , в и -
р у с т а р
о р г а н и з -
м ы г а р
к он ү л к и -
и р и и л э -
ри г е р су -
олу а haар .
И т и л э р
ку ё м э й ,
и с ы а р ы -
л а р ы -
г а р т и з р -
дэллэ р .

о ѹ л о р ал ын сүнүөх ос-
ку о ла ны бүтээрэллэри гэ-
сүрэх , т y n a , к ур та х ,
о н о б о с , д ы а р ё ы а р ы н а ла-
ры на н эм сээ ф ли эх тэри н
сөп . Ха ралдан ы а р ы х а-
ны ла haар . Бы hыты-
гар-тааты гар кэнил-
лии хас да төгүл улаа-
тар . Обо тө hенен
оску о ла б а бэлэмз суюх
кии гэ р да сочконон не-
рв о з т а р , сору ян бэрээ-
дэги кэниллэ р элбийл-
лэ р д и з н о р п сих и чес кий
д о р у об уй а ты н
ком у скүүр Аан дойду-
таа ў программа специ-
алистара , псих о логтар
уонна психоневрологтар

Ахсынан алта саас

— оюу
психологиятын
(үйулватын) тыңа-
аһынаах кэмээ
Ити сағана оюу ин-
теллектуальний
кыаџа улаатар
Өйө сайдар, кута-
бөөргүүр, тылын
саппааһа лаппа
элбиир. Барны
бары билиэн-
керүен бајата
куүһүрәр. Этэ-
хаана тэтимиз-
аҳтик сайдар

Учүгэйи-куна-
даны ойдүүр бу-
олар. Бу кэмнэг
оюну иитти су-
олтата тосту
уларыйан, хас
биирдии ового
тус бэйтигэр
тухулаамыт
чопчу сяаллаах
иитти баараа
ирланэр. Буса-
ныгар ово болж-
омтого олус на-
адыяар. Кинини
куһэйэн буол-
бакка интэриз-
ниргэтэн сангат-
тан-сагааны
толкуйдатар, ой
улэтигэр умсу-
гутар оониъууларынан
бэйтигин кыагд эрэни-
тин, астынытын ўоскэ-
тихтээхпит. Алта саас-
таах ово оскуолаа кин-
рэн үерэги улэ курдук
сыланлырыа эссе сиппэ-
тэхбуолан барытын оон-
иууга кубулутар.
Үөрэххэ, овогорго, учуут-
талга сыйыаныгар бэйтигэр
улухан болромтону
уралларын эрэйэр. Ол
онох обжарын итэхе бийдэх

суюх ээзтэр итгээс буул-
лаяна араас нымманан
бэйзтигээр болюомтону
тарда сатыыр. Уруук кэ-
мигэр туран хаама сыл-
дыылан, ыллылан, уруокка
сыныана суюх боппуроу-
стары биэриэн, учуутал-
ах.

Оскуола уонна оскуо-
ла тэрилтэлээрин коллек-
тивара миэсттигээр
тереппүттэргэ санга ир-
дэбиллэри билининэ-
рэр үлэни ыытыахтаах-
тар.

**СЛУГИНОВ,
социальный педагог.**

Лыж маркет = 060 = лекция

МАННАЙГЫ КЫЛААСКА — ХАҢЫЛТАН?

эхтик ингэриллэр. Элбэх
чаастаах суруйуу, оншо
үгүс албаатар, токур-бо-
кур тарьылалар, линият-
тан тахсылар ово
үерэххэ баатын олох да
сотон кабиниэхтэрийн сеп.
Дынгэр, ити барыта ово
үерэххэ баатыа суюут-
тан, кынамматыттан,
сурээлдьииритэн бу-
олбатах. Ити бириччин-
тэ ово алта сааныгар
тарбахтарын уонна ыты-
хын былчын нарынан
уустук, намчы хамсаа-
хыниары оигорууларын
кыайан хонтурууоллаа-
бата буолар. Онон ити
көстүүлэргэ алта саас-
таах ово туох да буруйа
суюх эббит. Ити үерүйэх
ово сэттэ сааныгар эрз-
ситэр.

Билбит-Көрбүт ЭППИТ...

Сынъаланна абыны

ЭЛЕГАНТНАЙ БУОЛУОХХУН БАБАРАБЫН ДУО?

Эр киңи элегантний буолуон, атыгтардан үчүгэйдик көстүүен барадар буоллашына маннык таннара орлук:

Көстүүмэ сизрэй буоллашына, ырбаахыта манган, сырдык халлаан күең, эбэтэр розовай, хаалтына харана халлаан күең, харана бордовай.

Көстүүмэ харана сизрэй буоллашына, ырбаахыта манган, сырдык халлаан күең, эбэтэр розовай, хаалтына ханык баар өгнөөх, бачылыката хара, наскыта хаалтынын курдук өгнөөх.

Көстүүмэ харана сизрэй буоллашына, ырбаахыта манган, сырдык розовай, хаалтына эриэн, кыңыл, хара, бачылыката хара, наскыта сырдык сизрэй эбэтэр хара, харана фиолетовой.

Көстүүмэ харана халлаан күең буоллашына, ырбаахыта манган, хаалтына кылбачыгатас сизрэй, кыңыл, хара, бачылыката хара, наскыта сырдык сизрэй эбэтэр хара, харана бордовай.

тына манган, сырдык халлаан күең, кыңыл дъураалаах, эбэтэр харана бордовай, наскыта харана халлаан күең, харана бордовай.

Көстүүмэ песочная буоллашына, ырбаахыта сырдык халлаан күең, розовай, хаалтына харана халлаан күең, бачылыката сырдык коричневай, наскыта сырдык халлаан күең.

Көстүүмэ харана коричневай буоллашына, ырбаахыта манган, сырдык халлаан күең, эбэтэр бежевай, сырдык розовай, хаалтына кыңыл, хара эбэтэр от күең уонна коричневай дъураалаах, бачылыката коричневай, наскыта коричневай, бордовай.

Көстүүмэ хара буоллашына, ырбаахыта манган, хаалтына кылбачыгатас сизрэй, кыңыл, хара, бачылыката хара, наскыта сырдык сизрэй эбэтэр хара, харана фиолетовой.

САЙИН ХОЛОДИЛЬНИГА СУОХ ЭТИ ХАРАЙЫАХХА СӨП

Унуда суох эт бытаанык буортурар.

Сибизэй эт уонна балык унунук сыйдьарын туунуттан крапиванан эбэтэр черемуханан буруйэн баар инчээдий соторунан суулдууллар.

Эт 3-5 хонук устата сибизэй көрүктүн сүтэрбэтийн наадатынтан салициловай кислоталаах суурдаанынга (0,5 л ууга 1 ч. ньюоска) илитилибите болтуна салфеткаса суулдууллар. Сиэх ининэ тымыны уунан кичэйэн сууйяллар.

Эт уонна кетер этэ унунук сыйдьарын туунуттан элбэх укусустаах уунан илитилибите соторго суулаан баар иниксээдий салгынинаах сиргэ ыймыллар. Бунарын ининэ тымыны уунан сууйяллар.

Сорөөр эти сиикэйдии буолбакка, полуфабрикат курдук харайыахха сөп:

1. Эти 5-10 мун. устата туустаах ууга бунараллар, хаппаанын саппакка эрэ

сойуталлар уонна салгын охсор сиригэр уураллар. Олус итии күннэр туар буоллахтарына ненгүү күнүтэр биир мунуута устата эми бунаран ылыхха сөп, ол кинэ эмиз итииник сойуталлар.

2. Эти бары оттүттэн хах тахсыар дээри арыгыга бунараллар, маарыллаттан онгохуллубут мөнөоччүкээ угаллар уонна салгынинаах сиргэ туурораллар.

3. Эти улахан күнүоктарга араартыллар, туунунан уонна бизэрхинэн сотоллор, оствуекүлэ иниксээдий баар халлаан халлаанынгаах сиргэ туурораллар.

4. Эти итии ууга кыратык бунараллар эбэтэр итии ууга уганынгаах сиргэ ыймыллар.

5. Эт хахтаниар дээри итии уот үрдүгээр (газ онохко эбэтэр атын да уокка) туталлар. Ол кинэ баянан баайан баар салгынигаах сиргэ ыймыллар.

6. Эти уонна кетер этии бэйзитин буспүт уутугар сыйтагаллар.

7. Эти 5-10 мун. устата туустаах ууга бунараллар, хаппаанын саппакка эрэ

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын тушь кырааскатынан сотуг уонна хараххыт та-нынааы муннугу дизки-

— Харана өнгөөвүнэн хараххыт үең уонна аллаа халтагаларын оруобуна кыламангыт баар сириэн сотуг.

— Төнү үең кыраны-ыссатын тарбатан бизриг.

— Кыламангытын туш

